

Nr 145.

Ankom till riksdagens kansli den 27 maj 1929 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till socialstyrelsen m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

Uti den till riksdagen den 4 januari 1929 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1929/1930 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln, innefattande anslagen till socialdepartementet, föreslagit riksdagen (punkterna 2 och 3) att, i avbidan på den proposition, som kunde komma att avlätas i ämnet, i riksstaten beräkna dels det ordinarie förslagsanslaget till socialstyrelsen till 317,400 kronor och dels ett extra anslag till socialstyrelsens verksamhet av 147,300 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 25 februari 1929 dagtecknad proposition, nr 206, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen

dels besluta, att antalet ordinarie befattningar i socialstyrelsen skall från och med den 1 juli 1929 vara bestämt på följande sätt:

	Lönegrad.
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
6 byråchefer	B 30
1 byråassistent	B 26
1 sekreterare	B 26
1 sekreterare och inspektörsassistent	B 26
3 förste aktuarier	B 24
1 förste byråingenjör	B 24
2 sekreterare	B 24
3 aktuarier	B 21
1 bibliotekarie och arkivarie	B 21
1 byråingenjör	B 21
1 notarie	B 21
1 registrator och kassör	B 14
5 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
9 kanslibiträden	B 7
2 expeditionsvakter	B 5
11 kontorsbiträden	B 4
1 skrivbiträde	B 2

Anm. 1. En aktuarietjänst är övertalig och skall vid inträffande ledighet indragas.

Anm. 2. Befattningen som bibliotekarie och arkivarie i lönegraden B 21 utbytes vid inträffande ledighet mot en likabenyämd befattning i lönegraden B 15.

Anm. 3. Antalet kontorsbiträdestjänster skall utgöra under tiden 1 juli—31 december 1929 13 och under tiden 1 januari—30 juni 1930 12;

dels godkänna det av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 25 februari 1929 förordade förslaget till stat för socialstyrelsen, att tillämpas från och med budgetåret 1929/1930;

dels höja det ordinarie förslagsanslaget till socialstyrelsen, nu 317,400 kronor, med 87,000 kronor till 404,400 kronor;

dels ock till socialstyrelsens verksamhet för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 50,700 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Den nu gällande ordinarie staten för socialstyrelsen är av följande utseende.

Stat.	Kronor.
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	285,000
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	5,000
Arvodet à 1,000 kronor till två fullmäktige	2,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	25,400
<u>Summa kronor</u>	<u>317,400</u>

Det extra anslaget för styrelsens verksamhet utgör för innevarande budgetår 147,300 kronor.

Den 30 januari 1929 hava 1926 års besparingssakkunniga efter verkställd utredning framlagt betänkande angående förenklingar och besparingar inom socialstyrelsen. Häröver har styrelsen den 16 februari 1929 avgivit utlåtande.

Socialstyrelsen
s arbets-
uppgifter och
nuvarande
organisation.

Jämlikt den för socialstyrelsen gällande instruktionen av den 30 juni 1920 (Sv. förf. saml. nr 544) med däri sedermera vidtagna ändringar (1921 nr 769 och 1925 nr 233) har styrelsen till uppgift att i enlighet med instruktionen och i övrigt gällande föreskrifter samt i den mån instruktioner för andra ämbetsverk ej annat föranleda handlägga ärenden av social natur, nämligen angående

arbetsmarknaden, såsom arbetsmarknadens läge; arbetsförmedling, arbetslön, arbetslöshet; utländsk arbetskrafts användande inom landet;

förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare, såsom arbetsavtal; kollektivavtal; arbetstvister; medling och skiljedom i arbetstvister;

arbetarskydd, såsom skydd mot olycksfall och ohälsa i arbete; minderårigas och kvinnors användande i arbete; vilotid; arbetstidens längd och fördelning; hemindustriellt arbete;

åtgärder för social förtänksamhet, såsom sjukkasseväsen och annan socialförsäkring; samt

andra frågor av väsentligen social innebörd, såsom nykterhetsverksamhet och alkoholistvård; föreningsväsen; bostadsväsen; levnadskostnader, utvandring och tillsyn å utvandraregener.

Styrelsen har vidare att med uppmärksamhet följa företeelserna på de områden, som äro föremål för dess verksamhet, såväl inom landet som, så långt möjligt, i utlandet samt, efter omständigheterna, vidtaga eller hos Kungl. Maj:t föreslå de åtgärder, vilka styrelsen i anledning av sådana företeelser finner påkallade.

Vidare åligger det styrelsen att, enligt vad redan är eller framdeles kan bliva föreskrivet, *dels* insamla och bearbeta uppgifter samt verkställa statistiska och andra utredningar rörande såväl arbetarförhållanden inom olika verksamhetsområden som övriga till styrelsens ämbetsbefattning hörande frågor, *dels* utarbета redogörelser för viktigare lagstiftnings- och förvaltningsåtgärder samt andra företeelser på det sociala området i utlandet, *dels* och för offentliggörande i erforderlig omfattning av nämnda utredningar och redogörelser utgiva periodiska och andra publikationer. Styrelsen har också att tillhandagå offentliga myndigheter med de upplysningar och det biträde, som av dem äskas och ligga inom området för styrelsens verksamhet, samt att i övrigt, där så lämpligen kan ske, lämna de meddelanden i sociala spörsmål, som från in- eller utlandet begäras.

Socialstyrelsen är yrkesinspektionens chefsmyndighet, tillsynsmyndighet över sjukkasseväsendet samt uppsiktsmyndighet över alkoholistvården. Styrelsen utövar även inseende över arbetsförmedlingsanstalterna samt över statens förlikningsmän för medling i arbetstvister.

Socialstyrelsen utgöres av en generaldirektör och chef samt såsom ledamöter sex byråchefer, av vilka en å extra stat. Byråcheferna förestå var sin byrå. Byråerna äro: *byrån för sociala frågor i allmänhet* (första byrån), *byrån för arbetarskyddsärenden* (andra byrån), *byrån för sjukkasseväsendet m. m.* (tredje byrån), *byrån för allmän socialstatistik m. m.* (fjärde byrån), *byrån för socialstatistiska specialundersökningar* (femte byrån) samt *byrån för lag- och administrativa ärenden* (sjätte byrån).

Den å extra stat uppförda byråchefen förestår femte byrån.

En av byråcheferna förordnas att i generaldirektörens frånvaro tjänstgöra såsom generaldirektörens ställföreträdare. För närvarande innehaves detta uppdrag av chefen för fjärde byrån.

Vid behandling av vissa frågor förstärkes styrelsen med två *socialfullmäktige*, av vilka en skall vara representant för arbetsgivare och en representant för arbetare. Socialfullmäktige skola för meddelande av upplysningar och råd samt deltagande i överläggning kallas att närvara vid fördragning inom socialstyrelsen av ärenden, som avse styrelsens organisation

och äro av större betydelse, ävensom av frågor av synnerlig vikt eller större principiell innebörd inom någon av ärendesgrupperna arbetsmarknaden, förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare eller arbetarskydd. Fullmäktige kunna ock kallas att närvara vid föredragning av annat ärende, vars avgörande generaldirektören anser böra ske i fullmäktiges närvaro.

Socialstyrelsen äger att i tekniska hygieniska och sociala frågor, däri erforderlig sakkunskap icke är företrädd inom styrelsen, anlita biträde av *sakkunniga*. Styrelsen äger även att, då sådant för visst ändamål finnes nödigt, kalla styrelsen underlydande eller under dess inseende stående tjänst innehavare till överläggning.

Vid socialstyrelsens sida finnes ett av arbetsgivare, arbetare och andra på olika områden av styrelsens verksamhet sakkunniga personer sammansatt *socialt råd* med uppgift att avgiva yttranden och förslag i till dess prövning hänskjutna ärenden ävensom att i övrigt tillhandagå styrelsen med upplysningar och praktiska uppslag. Styrelsen äger anmoda ledamot av rådet att inom styrelsen deltaga i utredningen och behandlingen av ärende, vari han besitter särskild sakkunskap.

Vid föredragning och avgörande inom socialstyrelsen av viktigare fråga, tillhörande någon av ärendesgrupperna arbetsmarknaden, förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare eller arbetarskydd, äger *representant för kommerskollegium* närvara och deltaga i överläggningen. Motsvarande representationsrätt tillkommer *försäkringsinspektionen*, då inom socialstyrelsen föredrages och avgöres försäkringsteknisk fråga av större vikt eller principiell innebörd rörande sjukkasheväsendet eller annan socialförsäkring. Jämväl i andra fall må vid handläggning och avgörande i socialstyrelsen av ärende, som kan anses beröra annat centralt ämbetsverks ämbetsområde, detta ämbetsverk, efter överenskommelse mellan verkens chefer, vara representerat.

Ärendenas föredragning i styrelsen verkställas i allmänhet av vederbörande byråchef. Generaldirektören äger dock att, då så finnes lämpligt och bestämmelser därom icke redan i arbetsordning eller eljest äro meddelade, förordna annan styrelsens tjänsteman att i ledamots ställe föredraga visst ärende eller viss grupp av ärenden. Sådan föredragning bör dock ske i närvaro av vederbörande ledamot, där icke denne för särskilt fall erhåller befrielse därifrån. Då annan tjänsteman än byråchef föredrager ärende i styrelsen, ingår han, vad detta ärende beträffar, såsom ledamot i styrelsen.

Beslutanderätten i de till styrelsens handläggning hörande ärendena tillkommer enligt instruktionen *antingen* generaldirektören *eller* generaldirektören och minst två av styrelsens ledamöter (kollegial handläggning) *eller ock* vederbörande ledamot eller annan styrelsens tjänsteman.

I det stora flertalet av löpande ärenden i styrelsen tillkommer beslutanderätten generaldirektören ensam. Med iakttagande av att vid avgörande av viktigare ärende om möjligt styrelsens alla ledamöter skola vara tillstädes, skall ärende, i vilket det tillkommer generaldirektören att ensam besluta — och däri beslut icke av honom meddelas under tjänsteresa eller eljest då något ärende är så brådskande, att vederbörande ledamot icke kan till-

kallas — såvitt angår vissa i instruktionen angivna grupper av ärenden handläggas i närvaro av den ledamot, vilkens ämbetsbefattning ärendet tillhör, och minst en annan ledamot samt därjämte, i förekommande fall, socialfullmäktige och representant för annat ämbetsverk. Övriga hithörande ärenden avgöras av generaldirektören i närvaro av endast den ledamot, till vilken ärendet hör; dock skall vid avgörande av ärende, som angår även annan ledamot, jämväl denne vara tillstädes. Generaldirektörens ställföreträdare skall i allmänhet närvara vid föredragning i styrelsen av viktigare ärenden, tillhörande övriga ledamöter.

Beträffande ärendes avgörande i kollegial ordning stadgas i instruktionen, att vid avgivande till Kungl. Maj:t av framställningar eller utlåtanden i fråga om nya lagar och författningar eller förklarande, ändring eller upphävande av redan gällande, så ock vid handläggning av frågor angående påföljd av fel eller försummelse i tjänsten skola generaldirektören, generaldirektörens ställföreträdare, såvitt sådant låter sig göra, chefen för den byrå, till vilken ärendet hör, samt ytterligare minst en byråchef vara närvarande samt deltaga i styrelsens överläggning och beslut, varvid skall iakttagas, att chefen för byrån för lag- och administrativa ärenden alltid skall vara en av de i ärendet deltagande byråcheferna. Generaldirektören må ock bestämma, att annat särskilt ärende skall handläggas i här avsedd ordning. Ärendet föredrages av den ledamot, till vilkens ämbetsbefattning detsamma hör, samt avgöres efter omröstning mellan de i beslutet deltagande, därvid såsom styrelsens beslut skall gälla den mening, varom flertalet förenar sig, eller vid lika röstetal den mening, som biträdades av generaldirektören.

I ärenden av den beskaffenhet, att de icke skäligen böra i varje fall underställas styrelsens prövning — särskilt vissa ärenden, som avse fullgörandet av socialstyrelsens tillkommande inspektionsmyndighet och publikationsverksamhet — må enligt instruktionen vederbörande ledamöter var och en inom sitt verksamhetsområde utan föregående föredragning i styrelsen äga besluta. I särskilda fall må ock avgörandet av sådant ärende kunna överlämnas åt sekreterare, förste aktuarie eller annan tjänsteman. Närmare bestämmelser om de ärenden, vilka må behandlas i nu nämnd ordning, skola, där icke föreskrift därom är i annan väg meddelad, träffas i arbetsordning eller eljest av styrelsen. Anmälan om dylika bestämmelsers meddelande skall ske hos Kungl. Maj:t.

Innan besparings-sakkunniga i sitt betänkande framlagt förslag beträffande förenklingar och besparingar i avseende å socialstyrelsens organisation, hava *de sakkunniga* framhållit vissa allmänna synpunkter, vilka legat till grund för deras förslag. Sålunda hava de sakkunniga yttrat sig angående området för socialstyrelsens ämbetsverksamhet och därvid uttalat, att någon mera genomgripande begränsning av personalkostnaderna inom förevarande gren av statsförvaltningen icke syntes kunna genomföras, utan att en minskning av de föreliggande förvaltningsuppgifterna komme till stånd. De sakkunniga hade emellertid funnit frågan om möjligheten att åstadkomma några

Besparings-
sakkunnigas
förslag.

Allmänna
frågor.

inskränkningar beträffande de statliga förvaltningsuppgifterna på förevarande område i det stora hela falla utom ramen för deras uppdrag.

Vad angår spörsmål av mera allmän innebörd, avseende det administrativa arbetets ordnande inom socialstyrelsen, hava de sakkunniga ansett, att diarietföringen inom styrelsen borde kunna i åtskilliga avseenden inskränkas och förenklas. Vidare hava de sakkunniga uttalat, att en betydande förenkling i styrelsens göromål med utbetalning av statsbidrag till vissa ändamål borde kunna vinnas genom anlitande av postgirorörelsen. Slutligen hava de sakkunniga förordat överlåtande i större utsträckning än för närvarande av ärendenas handläggning inom styrelsen å ledamot eller annan tjänsteman.

Till de sakkunnigas förslag i nu berörda avseenden har *departementschefen* i huvudsak anslutit sig.

*Tjänster
och tjänste-
män.*

De sakkunniga hava sedermera övergått till att — byrå för byrå — närmare granska socialstyrelsens nuvarande personalbestånd och undersöka möjligheterna till indragningar och besparingar i sådant hänseende.

Första byrån. Å *första byrån*, byrån för sociala frågor i allmänhet, tjänstgör för närvarande följande personal.

<i>A. Ordinarie personal.</i>	Lönegrad.
1 byråchef	B 30
1 sekreterare	B 24
1 kansliskrivare	B 11
1 kanslibitråde	B 7
2 kontorsbiträden	B 4
 <i>B. Icke ordinarie personal med avlöning från socialstyrelsens anslag.</i>	
1 notarie å extra stat	B 21
1 förste amanuens med heltidstjänstgöring	18
1 » » » »	17
2 e. o. kanslibiträden	7
1 e. o. kontorsbiträde	4
4 e. o. skrivbiträden	2
1 sakkunnig för ärenden rörande alkoholistvården med arvode av 3,600 kronor för år.	

De under A och B upptagna befattningshavarna åtnjuta — i likhet med samtliga tjänstemän å styrelsens övriga byråer — avlöning från socialstyrelsens ordinarie eller extra anslag.

C. Icke ordinarie personal med avlöning från andra anslag.

1 sekreterare i lönegraden B 24, med avlöning från det extra förslagsanslaget till förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.;

1 byråassistent för handläggning av arbetsförmedlings- och arbetsmarknadsfrågor i allmänhet med en lön av 6,660 kronor för år, att utgå från det extra förslagsanslaget till offentliga arbetsförmedlingen i riket m. m.;

1 biträdande tjänsteman hos nämnde byråassistent med ett arvode av 4,000 kronor för år, att utgå från sistnämnda anslag; samt

1 assistent för ärenden rörande nykterhetsnämnderna m. m. med ett arvode av 7,200 kronor för år. Sistnämnde befattningshavare avlönas från ett vid 1926 års riksdag beviljat reservationsanslag till främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m., att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, vilket anslag var avsett att anvisas med viss del för vart och ett av budgetåren 1926/1927—1929/1930.

Beträffande personalsammansättningen å denna byrå har någon ändring icke föreslagits av de sakkunniga.

Ej heller från Kungl. Maj:ts sida har ändring härutinnan ifrågasatts med undantag av att sekreteraren å ordinarie stat ansetts böra uppflyttas till lönegraden B 26.

Å *andra byrån*, arbetarskyddsbyrån, är — frånsett avdelningen för ärenden rörande bränslekontroll — personaluppsättningen för närvarande följande. *Andra byrån.*

A. *Ordinarie personal.*

	Lönegrad.
1 byråchef	B 30
1 sekreterare	B 24
1 förste byråingenjör	B 24
1 byråingenjör	B 21
1 kansliskrivare	B 11
1 kanslibitråde	B 7
1 kontorsbiträde	B 4

B. *Icke ordinarie personal.*

1 byråassistent å extra stat	B 24
1 förste amanuens med halvtidstjänstgöring	17
1 » » » »	16
1 e. o. kontorsbiträde	4
1 e. o. skrivbiträde	2
1 sakkunnig i hygieniska frågor med arvode av 2,000 kronor för år.	

Beträffande denna byrå har först till behandling upptagits viss fråga rörande styrelsens arbetskrafter för handläggning av sjöfartsärenden. Dessa arbetskrafter utgöras nu av nyssnämnde byråassistent och det extra ordinarie kontorsbiträdet. Tidigare var såsom biträde åt byråassistenten anställd även en nautiskt utbildad amanuens, men denna befattning indrogs den 1 juli 1923.

a) Socialstyrelsens arbetskrafter för handläggning av sjöfartsärenden.

I fråga härom har erinrats, att 1926 års besparingssakkunniga i skrivelse den 15 december 1928 framlagt förslag rörande handläggningen av vissa ärenden rörande fartygsinspektionen, och att Kungl. Maj:t i en den 25 februari 1929 avgiven proposition nr 161 angående anslag för budgetåret 1929/1930 till kommerskollegium samt de under kollegium lydande myndigheter gjort framställning till riksdagen på grundval av nämnda förslag.

Vidare har erinrats, att socialstyrelsen vid upprepade tillfällen hemställt om uppförande å ordinarie stat av byråassistenten och det för hans räkning anställda kontorsbiträdet, men att dessa framställningar icke lett till önskat resultat.

Enligt de sakkunnigas, av Kungl. Maj:t godkända förslag rörande fartygsinspektionen skall fartygsinspektionsbyrån inom kommerskollegium, som hittills varit uppförd å extra stat, från och med nästa budgetår överföras å ordinarie stat. Såsom en konsekvens härav hava de sakkunniga ansett sig böra förorda, att ordinarie anställning beredes jämväl den personal, som inom socialstyrelsen erfordras för handläggning av ärenden rörande sjöfartskontrollen.

Vad byråassistentens löneställning angår, hava de sakkunniga anfört, att det med hänsyn till de onekligen ansvarsfyllda arbetsuppgifter, som framdeles komme att åvila denne befattningshavare, syntes kunna ifrågasättas, huruvida icke befattningen borde placeras i en högre lönegrad än B 24. Enligt de sakkunnigas mening borde emellertid i varje fall någon tids erfarenhet av den nya anordningens verkningar avvaktas, innan frågan om uppflyttning i lönegrad av befattningen upptoges till prövning. De sakkunniga hava ock erinrat, att uppförandet å ordinarie stat i och för sig komme att medföra viss löneförbättring för ifrågavarande befattningshavare.

Det hos byråassistenten tjänstgörande kontorsbiträdet har synts de sakkunniga böra placeras i lönegraden B 4.

Vidare hava de sakkunniga föreslagit att, därest nuvarande innehavare av ifrågavarande befattningar den 1 juli 1929 tillträdde ordinarie befattning å socialstyrelsens stat, som svarade mot de av dem före sagda dag innehavda tjänsterna, i fråga om deras placering i löneklass avlöningsreglementet måtte å dem tillämpas, som om det varit gällande under hela den tid de innehaft berörda tjänster och de varit ordinarie innehavare av samma tjänster.

Beträffande en av socialstyrelsen väckt fråga om ytterligare biträde hos byråassistenten hava de sakkunniga anfört, att det synts dem svårt att med någon säkerhet uttala sig därom, innan erfarenhet vunnits rörande den föreslagna anordningens verkningar. Med hänsyn till vad från socialstyrelsens sida i denna del anförts hava emellertid de sakkunniga förberedande av möjlighet för styrelsen att, där så befunnes av behovet påkallat, ställa en amanuens till byråassistentens förfogande vid beräkning av det extra anslaget för styrelsens verksamhet upptagit ett belopp av 2,000 kronor, avsett för avlöning av en dylik amanuens.

I anledning av de sakkunnigas förslag rörande handläggningen av ärenden beträffande fartygsinspektionen har socialstyrelsen den 31 januari 1929 avgivit utlåtande, däri styrelsen anfört, att styrelsen icke ville motsätta sig förslagens genomförande.

I nämnda utlåtande har socialstyrelsen vidare kraftigt tillstyrkt överförande å ordinarie stat av de två befattningar inom styrelsen, som vore avsedda för ärenden rörande fartygskontrollen, därvid styrelsen framhållit, att

ifrågavarande befattningar borde göras ordinarie, oavsett om de sakkunnigas förslag rörande handläggningen av ärendena rörande fartygsinspektionen bleve genomfört eller ej.

Departementschefen har i förevarande avseende anfört följande.

»På sätt förut omförmäls, har socialstyrelsens framställning om uppförande å styrelsens ordinarie stat av byråassistenten för sjöfartsärenden samt det till hans hjälp anställda kontorsbiträdet ansetts i avvaktan på besparingssakkunnigas förslag rörande socialstyrelsens organisation icke kunna upptagas till prövning. Berörda sakkunniga hava nu *dels* framlagt förslag angående kommerskollegii och socialstyrelsens organisation, i vad angår fartygsinspektionen, vilket förslag Kungl. Maj:t i omförmälda proposition angående anslag till kommerskollegium m. m. i huvudsak förordat, *dels ock* i anslutning till nämnda förslag tillstyrkt ett överförande till ordinarie stat av ifrågavarande befattningshavare. Med hänsyn till den i ärendet föreliggande utredningen vill även jag förorda, att ifrågavarande befattningar såsom byråassistent och kontorsbiträde nu överföras från socialstyrelsens extra till dess ordinarie stat.

Beträffande byråassistentens löneställning hava delade meningar gjort sig gällande, i det besparingssakkunniga ansett, att han åtminstone tills vidare icke borde placeras i högre lönegrad än B 24, medan socialstyrelsen förordat omedelbar uppflyttning till lönegraden B 26. För min del ansluter jag mig till sistnämnda förslag. Till stöd härför får jag särskilt framhålla den självständiga och ansvarsfulla ställning, som byråassistenten kommer att erhålla vid bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen nr 161 framlagda förslag beträffande handläggningen av ärenden rörande fartygsinspektionen, i det han i det stora flertalet av de ärenden, vilka enligt förslaget skulle komma att avgöras av socialstyrelsen och kommerskollegium gemensamt, komme att ensam fatta beslut å socialstyrelsens vägnar.

Mot de sakkunnigas förslag att placera omförmälda kontorsbiträde i lönegraden B 4 har jag icke något att erinra.

Vad angår de sakkunnigas förslag angående placering i löneklass av byråassistenten och kontorsbiträdet vid övergången från extra till ordinarie tjänst, skall jag senare återkomma till denna fråga.

Förslaget om anställande av en amanuens såsom biträde åt byråassistenten anser jag mig kunna tillstyrka, och synes mig för avlönande av amanuensen böra tills vidare beräknas ett årligt belopp av 2,000 kronor.»

I fråga om andra byråns personal i övrigt — fränsett avdelningen för bränslek kontroll — har någon ändring icke föreslagits.

b) Andra byråns personal i övrigt, fränsett avdelningen för bränslek kontroll.

Å avdelningen för ärenden rörande bränslek kontroll tjänstgör följande å extra stat anställda personal.

c) Avdelningen för bränslek kontroll.

	Lönegrad.
1 inspektör	B 26
1 förste byråingenjör	B 24
1 byråingenjör	B 21
1 e. o. underinspektör	16
1 e. o. kontorsbiträde	4

Besparingssakkunniga hava förklarat, att de icke kunnat undgå att ställa sig något tvekande inför frågan, huruvida den nuvarande förläggningen av bränslekontrollens ledning vore den lämpligaste. Härom hava de sakkunniga anfört följande.

»Här avsedda göromål syntes icke äga någon samhörighet med övriga uppgifter å socialstyrelsens andra byrå eller i styrelsen i övrigt. Det hade förefallit de sakkunniga, som om en naturligare anknäytning till övriga förvaltningsuppgifter skulle vinnas, om den ifrågavarande verksamheten förlades till byggnadsstyrelsen. Såvitt det varit möjligt för de sakkunniga att utan en närmare undersökning bilda sig ett omdöme i frågan, ville det ock synas, som om en dylik förläggning, i nära samband med administrationen av statens husbyggnadsväsen, borde kunna erbjuda vissa praktiska fördelar. Vid förläggningsfrågans bedömande torde, enligt vad de sakkunniga inhämtat, hänsyn särskilt hava tagits därtill, att den lokala tillsynsverksamheten visat sig kunna med fördel utövas av vissa vid yrkesinspektionen anställda underinspektörer vid sidan av deras egentliga arbetsuppgifter, på grund varav den centrala ledningen av bränslekontrollen ansetts lämpligen böra organiseras i anslutning till yrkesinspektionsbyrån. Efter de sakkunnigas uppfattning borde det visserligen icke möta något hinder, att jämväl en inom byggnadsstyrelsen anordnad centralorganisation för bränslekontrollen anlätade underinspektörerna inom yrkesinspektionen för lokala tillsynsuppgifter.

Med den allmänna ståndpunkt, de sakkunniga intagit till frågor rörande ändring i avseende å socialstyrelsens förvaltningsområde, hade de sakkunniga dock funnit sig icke böra närmare ingå på detta spörsmål.»

I anledning av vad besparingssakkunniga sålunda anfört har socialstyrelsen anmärkt, att styrelsen vid upprepade tillfällen uttalat sig för överflyttande av den bränslekontrollerande verksamheten från styrelsen till annat ämbetsverk.

Beträffande nu berörda fråga har departementschefen anfört, att statens bränslekontrollerande verksamhet för närvarande utövades i enlighet med statsmakternas år 1927 fattade beslut. Nämnda beslut syntes emellertid icke kunna anses innefatta någon definitiv lösning av frågorna rörande organisationen och omfattningen av ifrågavarande verksamhet, utan syntes dessa frågor, sedan större erfarenhet på området vunnits och ytterligare utredning i ämnet förebragts, böra upptagas till förnyad behandling. Därvid borde bland annat tagas under överbägande, huruvida denna verksamhet fortfarande borde vara förlagd till socialstyrelsen eller om densamma måhända borde inordnas under annat statens organ. I nu förevarande sammanhang saknades vid angivna förhållanden anledning att föreslå någon ändring vare sig beträffande verksamheten överhuvud eller med avseende å de befattningshavare, som inom socialstyrelsen vore anställda för dess utövande.

Å tredje byrån eller byrån för sjukkasseväsendet tjänstgör följande personal: *Tredje byrån.*

<i>A. Ordinarie personal.</i>	Lönegrad.
1 byråchef	B 30
1 sekreterare och inspektörsassistent	B 24
1 aktuarie	B 21
1 kansliskrivare	B 11
2 kanslibiträden	B 7
3 kontorsbiträden	B 4

<i>B. Icke ordinarie personal.</i>	Lönegrad.
2 förste amanuenser med heltidstjänstgöring	17
1 amanuens » »	15
3 e. o. skrivbiträden	2

Vad personalen å denna byrå beträffar, hava de sakkunniga föreslagit indragning av två kontorsbiträdesbefattningar, som för närvarande vore vakanta.

Departementschefen har tillstyrkt de sakkunnigas förslag härutinnan, dock att den ena av befattningarna ansetts böra indragas först från och med den 1 januari 1930 och den andra den 1 juli 1930.

Vad angår den å byrån placerade aktuariebefattningen kräves av dess innehavare juridisk utbildning, och hans göromål äro — i motsats mot övriga aktuariers — övervägande av administrativ art. Det har vid sådant förhållande syntts önskvärt, att befattningen erhöles en beteckning, som bättre motsvarade dess karaktär, nämligen notarie.

Beträffande tredje byråns personal i övrigt har departementschefen icke haft något ändringsförslag att framställa med undantag av att sekreterarbefattningen ansetts böra uppflyttas till lönegraden B 26.

Å fjärde byrån, byrån för allmän socialstatistik m. m., tjänstgör följande personal.

<i>A. Ordinarie personal.</i>	Lönegrad.
1 byråchef	B 30
1 förste aktuarie	B 24
2 aktuarier	B 21
1 kansliskrivare	B 11
1 kanslibiträde	B 7
3 kontorsbiträden	B 4

<i>B. Icke ordinarie personal.</i>	
1 förste aktuarie å extra stat	B 24
1 aktuarie å extra stat	B 21
1 amanuens med heltidstjänstgöring	15
1 e. o. kansliskrivare	11

*Fjärde
och femte
byråerna.*

	Lönegrad.
1 e. o. kanslibitråde	5
3 e. o. kontorsbiträden	4
1 e. o. skrivbiträde	2
1 expert för pris- och kooperationsstatistik med ett arvode av 150 kronor för månad.	

Intill den 1 december 1928 var å denna byrå anställd en adjungerad ledamot å extra stat i lönegraden B 29 med uppgift att under byråchefens inseende handhava närmaste ledningen av den till byrån hörande pris- och kooperationsstatistiken. Sedan ledamotsbefattningen blivit ledig, medgav emellertid Kungl. Maj:t genom beslut den 21 december 1928 på framställning av socialstyrelsen, att befattningen finge ersättas med en befattning såsom förste aktuarie å extra stat i lönegraden B 24. Samtidigt bemyndigade Kungl. Maj:t socialstyrelsen att anlita den förutvarande adjungerade ledamoten såsom expert. Den här upprättade personalförteckningen är uppgjord med beaktande av den sålunda vidtagna ändringen i byråns personalbestånd.

Å femte byrån, byrån för specialstatistiska undersökningar, är personaluppsättningen följande.

<i>A. Ordinarie personal.</i>	Lönegrad.
2 förste aktuarier	B 24
1 aktuarie	B 21
1 kansliskrivare	B 11
3 kanslibiträden	B 7
2 kontorsbiträden	B 4
1 skrivbiträde	B 2

<i>B. Icke ordinarie personal.</i>	
1 byråchef å extra stat	B 30
1 amanuens med heltidstjänstgöring	15
4 e. o. kontorsbiträden	4
2 e. o. skrivbiträden	2

Förutom nämnda befattningshavare finnes å fjärde och femte byråerna — stundom jämväl å andra byråer — extra personal, vars antal dock ständigt växlar och därför icke kan angivas.

I den vid 1912 års riksdag beslutade organisationen av socialstyrelsen ingick en byrå för socialstatistiken och publikationsverksamheten (fjärde byrån). För lättande av byråchefens arbetsbörda träffades från och med ingången av år 1914 den anordningen, att byråchefen till väsentlig del befriades från ledningen av de statistiska specialundersökningar, som uppdrogos åt socialstyrelsen. Såsom ledare för dylika undersökningar förordnades en tjänsteman å byrån, vilken erhöll ledighet från sin ordinarie tjänst samt ersättning i form av särskilt arvode efter 7,500 kronor för år.

Enligt beslut av 1919 års riksdag uppdelades från och med ingången av år 1920 omförmälda byrå å två olika byråer, den fjärde och den femte. Ledaren för de statistiska specialundersökningarna blev därvid chef för femte byrån. Denne byråchef kvarstår för närvarande å extra stat.

Till fjärde byrån hänföres största delen av den allmänna fortlöpande socialstatistiken och vissa i samband därmed stående administrativa uppgifter. Därjämte utföres å denna byrå en del socialstatistiska specialundersökningar, som nära sammanhånga med den fortlöpande statistiken. Byrån handlar också redigeringen av Sociala meddelanden.

Å femte byrån utföres dels en mindre del av den fortlöpande socialstatistiken, bland annat lantarbetarstatistiken och den industriella lönestatistiken, dels ock flertalet av de statistiska specialundersökningarna.

Under senaste tiden hava vidtagits vissa åtgärder i syfte att begränsa socialstyrelsens statistiska arbete. Angående vad sålunda åtgjorts torde få hänvisas till sid. 26—28 i statsrådsprotokollet.

Sedan besparingssakkunniga i sitt betänkande förklarar sig icke hava något förslag att framställa beträffande den fortlöpande eller med vissa tidsmellanrum regelbundet återkommande statistiken samt behandlat frågan om möjligheterna till inskränkningar i de av socialstyrelsen utförda statistiska undersökningarna av mera tillfällig art (sid. 28 och 29), hava de sakkunniga med hänsyn till den tid, under vilken den nuvarande uppdelningen av det statistiska arbetet å två byråer bestått, förklarar sig icke vilja motsätta sig ett från ämbetsverket i detta samband framfört krav, att byråchefsbefattningen å femte byrån måtte uppföras å ordinarie stat.

I fråga om personalbehovet i övrigt å de statistiska byråerna hava besparingssakkunniga anfört följande.

Vad den biträdande personalen anginge borde man enligt de sakkunnigas mening bortse från de arbetsuppgifter, som i form av tillfälliga statistiska utredningar komme att påläggas socialstyrelsen. Antalet på ordinarie eller extra stat inrättade befattningar av ifrågavarande slag borde avvågas med hänsyn till den fortlöpande statistiken, dock att givetvis de statistiska byråerna borde kunna utan ökning av arbetskrafterna åtaga sig smärre utredningar, som kunde finnas behöfliga, exempelvis i samband med det administrativa arbetet inom socialstyrelsen. Den personal däremot, som kunde krävas för biträde vid de egentliga specialundersökningarna, borde anställas med anlitande av medel, som för varje särskild undersökning ställdes till styrelsens förfogande. Därmed ville de sakkunniga ingalunda hava förnekat, att det kunde ur vissa synpunkter vara fördelaktigt att även för dylika tillfälliga undersökningar hålla en tränad personal permanent anställd, men risken av ett sådant tillvägagångssätt vore uppenbarligen, att personalstyrkan icke kunde hela tiden effektivt utnyttjas, eller också att utredningar, som med hänsyn till de därmed förenade kostnaderna eljest icke skulle hava kommit till stånd, anordnades för att under en period, då personalen annars skulle hava blivit mer eller mindre sysslolös, tillvarataga de anställdas arbetskraft.

Utgående från dessa synpunkter hade de sakkunniga vid övervägande av frågan om den för de statistiska göromålen i styrelsen erforderliga personalen kommit till det resultatet, att efter genomförandet av de beslutade inskränkningarna i styrelsens statistiska publikationer samt under förut-

sättning, att den av de sakkunniga ifrågasatta omläggningen av lönestatistiken komme till stånd, på de statistiska byråerna skulle erfordras, jämte byråcheferna, fyra förste aktuarier (B 24) samt två aktuarier (B 21). Av förste aktuarierna syntes liksom för närvarande tre böra hava ordinarie anställning, medan den fjärde borde kvarstå å extra stat. Då för närvarande inalles fyra aktuariefattningar funnes, skulle två dylika befattningar — en ordinarie och en på extra stat — indragas. Jämväl vad kansliskrivare- och biträdespersonalen anginge, syntes en viss inskränkning kunna äga rum. För närvarande funnes sammanlagt tre kansliskrivare (två ordinarie befattningar, därav en vakant, samt en extra ordinarie), fem kanslibiträden (fyra ordinarie och en extra ordinarie befattning), fem ordinarie och sju extra ordinarie kontorsbiträden, ett ordinarie skrivbiträde samt tre extra ordinarie skrivbiträden. Beträffande denna personal hade de sakkunniga funnit sig böra föreslå indragning av den extra ordinarie kansliskrivarebefattningen samt av en kanslibiträdes-, två kontorsbiträdes-, två extra ordinarie kontorsbiträdes- och en extra ordinarie skrivbiträdesbefattning. I de å ordinarie eller extra stat anvisade anslagen till upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet skulle följaktligen för de statistiska byråerna inberäknas medel för allenast två kansliskrivare, tre ordinarie och ett extra ordinarie kanslibiträde, tre ordinarie och fem extra ordinarie kontorsbiträden, ett ordinarie och två extra ordinarie skrivbiträden. Därvid syntes emellertid böra erinras om de sakkunnigas nyss gjorda uttalande, att den för större statistiska specialutredningar särskilt erforderliga biträdande personalen borde avlönas medelst för varje gång för ändamålet anvisade medel.

Beträffande de sakkunnigas förslag angående nu ifrågavarande byråer har departementschefen anfört följande:

»I likhet med besparingssakkunniga är jag av den uppfattningen, att någon sammanslagning av socialstyrelsens statistiska byråer icke lämpligen bör äga rum. Utvecklingen å förevarande område torde klart hava ådagalagt, att vardera av dessa byråer har sina speciella arbetsuppgifter, vilka i stort sett med fördel kunna och böra särskiljas. Det statistiska arbetet är också å vardera av byråerna av den omfattning och betydelse, att ledningen av detsamma bör omhänderhavas av en byråchef. Härutinnan torde de begränsningar av socialstatistiken, som redan beslutats eller inom den närmaste tiden må kunna vidtagas, icke komma att medföra någon ändring. Med hänsyn härtill synes mig någon anledning att bibehålla byråchefen å femte byrån på extra stat icke mera föreligga, och jag får därför förorda, att nämnde befattningshavare nu överföres till den ordinarie staten.

Vad angår personalen i övrigt å dessa byråer kan jag i princip ansluta mig till de sakkunnigas i ämnet framställda förslag. Sålunda synes mig övervägande skäl tala för att den biträdespersonal, som erfordras för styrelsens egentliga specialundersökningar av tillfällig natur, icke erhåller permanent anställning hos styrelsen utan anställs särskilt för varje undersökning och avlönas av för undersökningens utförande anvisade medel. Denna anordning medför bland annat den fördelen, att kostnaderna för varje sådan undersökning låta sig mera exakt beräkna.

Vid bestämmande av det antal befattningshavare, som vid ett genomförande av omförmälda anordning kan anses bliva överflödigt, synes man emellertid böra framgå med en viss försiktighet. Jag kan därför icke före-

slå en så stor nedskärning av personalen som de sakkunniga ifrågasatt. För min del vill jag, med utgångspunkt från vad socialstyrelsen anfört rörande storleken av den personal, som är mera permanent sysselsatt med större specialutredningar, vilka ej ingå i styrelsens regelmässiga administrativa arbete, föreslå indragning av dels en ordinarie aktuarie, dels ock följande icke ordinarie personal, nämligen 1 aktuarie å extra stat, 1 kansliskrivare, 2 kontorsbiträden och 1 skrivbiträde. Anledningen till att jag i fråga om biträdespersonalen föreslagit indragning allenast av icke ordinarie befattningshavare är närmast den, att jag i enlighet med vad socialstyrelsen yttrat i sitt utlåtande funnit önskvärt, att proportionen mellan antalet ordinarie tjänstemän och den icke ordinarie personalen i någon mån förbättras.»

Å *sjätte byrån*, byrån för lag- och administrativa ärenden, tjänstgöra — *Sjätte byrån.*
frånsett befattningshavarna å biblioteket samt registratorn och kassören — följande befattningshavare.

<i>A. Ordinarie personal.</i>	Lönegrad.
1 byråchef	B 30
1 sekreterare	B 24
1 kontorsbiträde	B 4
<i>B. Icke ordinarie personal.</i>	Lönegrad.
1 förste amanuens med halvtidstjänstgöring	17
1 e. o. kontorsbiträde	4

I fråga om personalsammansättningen å denna byrå hava de sakkunniga — bortsett nu från de å biblioteket placerade befattningshavarna samt registratorn och kassören — icke föreslagit någon ändring.

Departementschefen har i fråga härom yttrat i huvudsak följande:

»Med den omfattning, som det sociala lagstiftningsarbetet numera erhållit, synes det mig uppenbart, att socialstyrelsen icke kan undvara en väl kvalificerad jurist, vilken tillika äger ingående kännedom på det sociala området. Behovet härav har särskilt starkt gjort sig gällande under senare år i samband med Sveriges deltagande i det internationella socialpolitiska samarbetet. Att under sådana förhållanden någon indragning av befattningen såsom byråchef för socialstyrelsens sjätte byrå icke kan ifrågakomma torde ej behöva vara föremål för någon tvekan.

Vad angår sekreterarbefattningen å nämnda byrå kan det visserligen vara riktigt, att vissa av de göromål, vilka åvila innehavaren av nämnda befattning, äro av jämförelsevis enkel beskaffenhet. Å andra sidan ingår dock i hans tjänsteåligganden handläggningen av så pass viktiga och delvis jämväl ekonomiskt betydelsefulla ärenden, att jag icke finner tillräckliga skäl föreligga för ett utbytande av befattningen mot en lägre tjänst. — — — —»

Biblioteket.

Å biblioteket tjänstgöra nu 1 bibliotekarie och arkivarie i lönegraden B 21 och 1 kansliskrivare i lönegraden B 11. Båda ifrågavarande befattningar äro ordinarie.

I överensstämmelse med vad besparingssakkunniga förordnat har departementschefen ansett, att en viss nedflyttning i lönehänseende av bibliotekariebefattningen kan äga rum, samt föreslagit, att befattningen placeras i lönegraden B 15, dock att med genomförandet av detta förslag bör anstå, till dess den nuvarande innehavaren avgår från befattningen. Vidare har likaledes i enlighet med de sakkunnigas förslag departementschefen funnit, att den för biblioteket avsedda kansliskrivarbefattningen borde utbytas mot en kanslibiträdestjänst.

*Registratorn
och
kassören.*

I den vid 1912 års riksdag beslutade staten för socialstyrelsen upptogs en befattning såsom bibliotekarie och registrator för styrelsen i dess helhet med avlöning enligt dåvarande första normalgraden. Kassörsgöromålen i styrelsen uppdrogos åt en å tredje byrån placerad aktuarie. I skrivelse den 23 oktober 1918 hemställde emellertid socialstyrelsen bland annat, att registrators- och kassörsgöromålen skulle skiljas från bibliotekarietjänsten, respektive nämnda aktuarietjänst samt överlämnas åt en särskild registrator och kassör, för vilket ändamål styrelsen föreslog inrättande av en ny tjänst av dåvarande första normalgraden. Med anledning av denna framställning föreslog Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1919 års riksdag, att för de löpande kassörs- och registratorsgöromålen hos styrelsen skulle inrättas en befattning såsom kvinnligt biträde av dåvarande tredje graden, motsvarande nuvarande kansliskrivartjänst. Denna framställning bifölls av riksdagen. I överensstämmelse härmed har från och med år 1920 såsom registrator och kassör för socialstyrelsen i dess helhet tjänstgjort ett å sjätte byrån placerat ordinarie kvinnligt biträde av förutvarande tredje graden, respektive en å samma byrå placerad ordinarie kansliskrivare.

I fråga om denna befattning hava de sakkunniga icke föreslagit någon ändring.

Departementschefen har emellertid på anförda skäl ansett, att befattningen borde uppflyttas till lönegraden B 14.

I avseende å ordinarie befattningar inom socialstyrelsen innebär departementschefens förslag sålunda följande:

uppförande å styrelsens ordinarie stat av ytterligare en byråchef i lönegraden B 30 (femte byrån), av en byråassistent i lönegraden B 26 (andra byrån) samt av ytterligare ett kontorsbiträde i lönegraden B 4 (andra byrån);

uppflyttning från lönegraden B 24 till lönegraden B 26 av en sekreterare (första byrån) och sekreteraren och inspektörsassistenten (tredje byrån) samt från lönegraden B 11 till lönegraden B 14 av den såsom registrator och kassör tjänstgörande kansliskrivaren;

utbyte av en aktuarietjänst i lönegraden B 21 med placering på tredje byrån mot en notariebefattning i samma lönegrad;

indragande av en aktuarie i lönegraden B 21 (femte byrån) samt av två

kontorsbiträden i lönegraden B 4, därav ett från och med den 1 januari 1930 och ett från och med den 1 juli 1930 (tredje byrån); samt

indragande av en bibliotekarie och arkivarie i lönegraden B 21 och en kansliskrivare i lönegraden B 11 samt uppförande i deras ställe på styrelsens ordinarie stat av en bibliotekarie och arkivarie i lönegraden B 15, respektive av ett kanslibitråde i lönegraden B 7.

Beträffande den nu från anslagsposten till avlöningar och vikariatsersättningar åt icke ordinarie befattningshavare m. m. avlönade personalen har föreslagits,

dels att följande befattningar måtte, såsom nyss nämnts, bliva ordinarie och förty avlönas från den i ordinarie staten upptagna anslagsposten till ordinarie tjänstemän, nämligen 1 byråchef, 1 byråassistent (hittills placerad i lönegraden B 24) och 1 kontorsbiträde;

dels att följande extra ordinarie och extra personal hädanefter skola avlönas från den i styrelsens ordinarie stat upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., nämligen 1 förste amanuens i 18:e lönegraden, 1 förste amanuens i 17:e lönegraden och 2 amanuenser i 15:e lönegraden, samtliga med heltidstjänstgöring, 1 amanuens i 16:e lönegraden med halvtidstjänstgöring, 2 kanslibiträden, 7 kontorsbiträden, 9 skrivbiträden, 2 expeditionsvakter samt 1 sakkunnig för ärenden rörande alkoholistvård.

dels ock att följande befattningar skola indragas, nämligen 1 aktuarie, 1 kansliskrivare, 2 kontorsbiträden och 1 skrivbiträde.

På grund härav och i anledning av föreslaget utbyte av befattningen såsom adjungerad ledamot mot en befattning såsom förste aktuarie och en expert skulle nu ifrågakvarande anslagspost avses för avlöning och vikariatsersättning åt följande befattningshavare, nämligen dels 1 inspektör, 1 förste byråingenjör, 1 byråingenjör, 1 e. o. underinspektör och 1 e. o. kontorsbiträde, samtliga för ärenden rörande bränslekontroll, dels ock 1 förste aktuarie, 1 expert och 1 notarie.

I ärendet hava väckts åtskilliga till utskottet remitterade motioner.

Sålunda har i en av fröken *Kerstin Hesselgren* m. fl. inom första kammaren väckt motion (I: 279) hemställts, att riksdagen måtte i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 206 angående anslag till socialstyrelsen m. m. besluta, att sekreterarbefattningen å socialstyrelsens arbetarskyddsbyrå skall uppföras i lönegraden B 26.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren (I: 280) av herr *A. Cederborg* m. fl. och den andra inom andra kammaren (II: 430) av herrar *A. H. Lindqvist* i Stockholm och *A. O. C. Carlsson* hemställts, att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition, nr 206, måtte beakta i motionerna framförda synpunkter och i varje fall endast på så sätt bifalla propositionen,

att de till indragning ifrågasatta aktuarietjänster och biträdesbefattningar hos socialstyrelsen bibehållas i enlighet med socialstyrelsens hemställan;

Bihang till riksdagens protokoll 1929. 6 saml. 80 häft. (Nr 145—147.)^{1112 29 2}

att ifrågasatt nedflyttning i lönehänseende av socialstyrelsens bibliotekarietjänst och den till biblioteket hörande biträdesbefattningen icke äger rum; samt

att jämväl sekreterarebefattningarna å socialstyrelsens 2:dra och 6:te byråer uppflyttas till 26:te lönegraden.

I en av herr *A. Thorberg* inom första kammaren väckt motion (I: 281) har föreslagits, att riksdagen — med uttalande om önskvärdheten av bibehållen kontinuitet i fråga om socialstyrelsens statistiska publikationer, speciellt yrkesinspektionens berättelser samt avtals- och konfliktstatistiken — måtte vidtaga de jämkningar i fråga om de uti propositionen nr 206 begärda anslagen till socialstyrelsen, som krävas för att den för styrelsens upplysnings- och utredningsverksamhet avsedda personalen (å de statistiska byråerna och biblioteket) må kunna bibehållas i enlighet med styrelsens i utlåtandet den 16 februari 1929 gjorda hemställan.

Slutligen har i en av herr *K. V. Rydén* inom första kammaren väckt motion (I: 282) hemställts, *dels* att socialstyrelsens ordinarie avlöningsstat, i samband med överflyttande av personalen å socialdepartementets byrå för fattigvård och barnavård, utökas med 1 byråchef, tillika statens inspektör för fattigvård och barnavård i lönegraden B 30, 1 sekreterare, tillika assistent hos statens inspektör för fattigvård och barnavård i lönegraden B 26 samt 1 kontorsbiträde i lönegraden B 4 ävensom 1 förste amanuens i lönegrad 19 i den för icke ordinarie befattningshavare vid statsdepartement m. m. gällande löneplanen, *dels* att socialstyrelsens ordinarie avlöningsstat ökas med härför erforderliga belopp, *dels ock* att motsvarande anslag och befattningar utgå ur den för socialdepartementet fastställda staten.

I fråga om de skäl, motionärerna anført till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottets
yttrande.

Vid framläggande av förevarande proposition har departementschefen framhållit, att frågan, i vad mån socialstyrelsens arbetsuppgifter framdeles kunde komma att ökas eller minskas, vore beroende av en mängd olika faktorer samt att denna fråga icke kunde i detta sammanhang komma under omprövning. Nya spörsmål om förändringar därutinnan syntes för övrigt tid efter annan uppkomma. Det har fördenskull synts departementschefen icke vara riktigt att med hänsyn till dessa omständigheter låta anstå med prövningen av föreliggande möjligheter till besparingar i styrelsens organisation.

De av departementschefen sålunda anförda synpunkterna hade synts utskottet beaktansvärda samt av beskaffenhet att böra godkännas, därest icke enligt utskottets mening vissa frågor, varom besparingssakkunniga erinrat, vore av den art, att de böra erhålla sin definitiva lösning i samband med det pågående besparingsarbetet inom statsförvaltningen. Utskottet syftar härvid närmast på frågan om förläggning till socialstyrelsen av fattigvårdsärendena, vilka nu jämte barnavårdsärenden handläggas å en särskild byrå inom socialdepartementet. Denna fråga har, såsom ovan nämnts, motionsvis underställts riksdagens prövning.

Vad detta spörsmål beträffar, vill utskottet till en början erinra därom, att detsamma först upptogs till en mera principiell behandling av departemental- (och kommerskollegii-) kommitterade, som i ett den 18 november 1911 avgivet betänkande, bland annat, framhöllo, att det stora flertalet fall av fattigvårdsbehov framkallades av arbetslöshet, sjukdomar, olycksfall eller ålderdomsskröplighet samt att fattigvården icke blott genom sin allmänna natur utan ock genom sin uppenbara samhörighet med arbetarskydd, socialförsäkring m. m. måste betecknas såsom en utpräglat social omsorg.

Efter en närmare undersökning av då föreliggande centrala förvaltningsärenden erinrade kommittén om att fattigvårdslagstiftningen vore föremål för en revision, som syntes komma att väsentligt vidga administrationens uppgifter och än mer markera de sociala momenten. Med hänsyn härtill samt till fattigvårdens nära samband med barnavården och andra sociala områden ansågo kommitterade, att fattigvårdsärendena borde förläggas till första byrån inom den föreslagna departementsavdelningen för sociala ärenden (socialstyrelsen). De inom civildepartementet tillkallade sakkunniga, som hade sig anförtrott att överarbeta departemental- (och kommerskollegii-) kommitterades förevarande förslag, anslöto sig i huvudsak till dessas uppfattning. I den för 1912 års riksdag framlagda propositionen rörande socialstyrelsens upprättande uttalade ock föredragande departementschefen, att fattigvårdsärendena visserligen borde överflyttas till socialstyrelsen, men att tidpunkten härför borde framdeles bestämmas.

Fattigvårdslagstiftningskommittén berörde i sitt den 19 februari 1915 avgivna betänkande med förslag till lag om fattigvården jämväl frågan om fattigvårdsärendenas centrala handläggning, utan att dock härom framlägga något enhälligt positivt förslag. Meningarna tycktes närmast luta åt inrättandet under civildepartementet av en mera fristående inspektionsmyndighet.

Frågan om fattigvårdsärendenas förläggning inom centralförvaltningen berördes vidare av framlidne landshövdingen A. Schotte i hans på Kungl. Maj:ts uppdrag den 27 februari 1917 avgivna betänkande angående statsdepartementens verksamhetsområden. Därin anfördes, bland annat, att vid den nya fattigvårdslagstiftningens genomförande och fattigvårdsinspektionens organisation det vore i hög grad sannolikt, att inspektionen på ett eller annat sätt anknötes till socialstyrelsen; emellertid kunde ock provisoriska anordningar tänkas, särskilt innan frågan om lagstiftning rörande barnavård bleve ordnad.

Vid framläggandet för 1918 års riksdag av propositionen rörande den nya fattigvårdslagen redogjorde departementschefen utförligt för frågan om fattigvårdsärendenas förläggning och inspektionens organisation och diskuterade därvid de tvenne alternativen: förläggning till civildepartementet eller till socialstyrelsen. Gentemot det senare alternativet anfördes förnämligast, dels att det vore ovisst, huruvida barnavårdsärendena borde hänföras till styrelsen, dels att fattigvårdsinspektörens samarbete med länsstyrelserna syntes bliva underlättat genom hans förläggning inom departementet i stället för hos

ett centralt ämbetsverk. I överensstämmelse med denna uppfattning föreslogs, att statens fattigvårdsinspektör skulle anknytas till civildepartementet (numera socialdepartementet) och jämväl fungera såsom kansliråd och föredragande för fattigvårdsärendena. Genom riksdagens bifall till detta förslag tillkom alltså den anordning, som för närvarande är gällande.

1923 års besparingskommitté ansåg sig emellertid böra påkalla ändring härutinnan. I sitt yttrande berörde kommittén icke det principiellt viktigaste momentet, nämligen inspektionens förflyttning från ett departement till ett centralt ämbetsverk, men man synes böra utgå ifrån att kommittén härvidlag gjort sig till tolk för synpunkter och önskningsmål, som de gångna årens erfarenheter framkallat på vederbörligt håll. Uti avgivet betänkande den 14 maj 1925 anförde socialstyrelsen, att styrelsen ansåge sig visserligen hava för sin del så mycket mindre anledning att motsätta sig en sådan förändring, som styrelsen redan i ett den 13 februari 1917 avgivet utlåtande över fattigvårdskommitténs förslag till fattigvårdslag ansett sig böra rikta erinringar mot den ur såväl allmänt administrativ som praktisk synpunkt mindre lämpliga anordningen att till ett departement förlägga den centrala ledningen av en lokal tjänstemannakår samt handläggningen av sådana löpande förvaltningsärenden, som här ifrågakomme.

Av besparingskommitténs framställning att döma ansåge sig kommittén icke heller böra undersöka de olika alternativ till denna frågas lösning, som tidigare varit under övervägande — nämligen fattigvårdsinspektionens organiserande såsom självständig myndighet eller dess sammanförande med socialstyrelsen.

Erinras må sålunda, att kommittén helt lämnade åsido det betydelsefulla faktum, att fattigvårdsinspektionen och dess byrå i socialdepartementet jämväl vore organ för barnavården, ett vårdområde, som med hänsyn till sin omfattning och betydelse måste anses påkalla uppmärksamhet i icke mindre grad än fattigvården; dess sammanhållande med denna har också ansetts så naturligt, att det mot vanliga regler fastslagits i själva lagen, 1924 års barnavårdslag.

Frågan om förläggning till socialstyrelsen av den inom socialdepartementet upprättade byrån för fattigvård och barnavård bör, såsom ovan nämnts, enligt utskottets mening erhålla sin definitiva lösning i samband med pågående besparingsarbete inom statsförvaltningen. För en förändring av den nuvarande organisationen synes utskottet skäl föreligga. De i förenämnda motion, I: 282, framförda synpunkterna torde giva stöd för denna uppfattning. Emellertid finner utskottet sig icke böra omedelbart och utan föregående övervägande av Kungl. Maj:t förordade byråns ifråga överflyttning till socialstyrelsen, utan synes det utskottet, då jämväl, på sätt förut antytts, vissa andra frågor torde böra vinna sin lösning i samband med genomförande av förslag om besparingar inom styrelsen, att i avvaktan på sagda utredning med den definitiva prövningen av nämnda förslag bör tillsvidare anstå. Då den omedelbara anslagsbesparingen av

ett genomförande av Kungl. Maj:ts förslag måste betraktas såsom jämförelsevis ringa, lärer ur ekonomisk synpunkt avgörande hinder icke få anses föreligga för ett kortare uppskov med definitivt ståndpunktstagande till förslaget.

En annan fråga, som i detta sammanhang skjutits på framtiden men som enligt utskottets mening nu bort upptagas till definitiv behandling, utgör den nuvarande förläggningen av bränslekontrollens ledning. Såsom av statsrådsprotokollet framgår, hava besparingssakkunniga med den allmänna ståndpunkt, de intagit i avseende å socialstyrelsens förvaltningsområde, funnit sig icke böra närmare ingå på detta spörsmål. De sakkunniga hava emellertid uttalat, att ifrågavarande göromål icke syntes äga någon samhörighet med övriga uppgifter å socialstyrelsens andra byråer eller i styrelsen i övrigt, och förefölle det de sakkunniga, som om en naturligare anknytning till övriga förvaltningsuppgifter skulle vinnas, om den ifrågavarande verksamheten förlades till byggnadsstyrelsen. Till denna de sakkunnigas ståndpunkt ansluter sig utskottet. En dylik förläggning, i nära samband med administrationen av statens husbyggnadsväsen, synes utskottet erbjuda vissa praktiska fördelar, och hinder torde ej möta, att jämväl byggnadsstyrelsen för bränslekontrollen anlitar underinspektörerna inom yrkesinspektionen för lokala tillsynsuppgifter.

Ett ytterligare skäl för ett uppskov med det nu föreliggande besparingsförslagets omedelbara avgörande synes även ligga i det förhållandet, att de för revision av lösdrivarlagstiftningen år 1927 tillsatta sakkunnigas förslag till lag om behandling av vissa arbetsovilliga och samhällsvådliga m. fl. författningar inom närmaste tiden torde vara att förvänta, vilket förslags genomförande ock kan komma att öva inverkan på omfattningen av socialstyrelsens arbetsuppgifter. Oavsett huru härmed må förhålla sig, torde dock definitiv ståndpunkt till besparingsförslaget ej böra tagas, förrän kännedom om nyssnämnda sakkunnigas förslag vunnits. Vissa andra frågor om ändring i området för socialstyrelsens ämbetsbefattning, exempelvis sjukkasaväsendets och yrkesinspektionens bortflyttande från socialstyrelsen, varom förslag på sin tid framställdes av 1923 års besparingskommitté, ävensom frågan om framtida formerna för arbetslöshetens bekämpande torde emellertid i varje fall kunna prövas fristående för sig och icke behöva föregripa ett nytt förslag i avseende å besparingar inom socialstyrelsen.

Om utskottet sålunda, såsom av det förestående framgår, ansett ett uppskov med ståndpunktstagande till det föreliggande besparingsförslaget böra ske, har utskottet dock i så måtto funnit sig böra biträda vad Kungl. Maj:t i samband därmed föreslagit, att utskottet med hänsyn till sin i utlåtande nr 124 angivna ståndpunkt beträffande frågan om kommerskollegii fartygsinspektionsbyrås uppförande å ordinarie stat ansett sig böra tillstyrka, att byråassistenten för sjöfartsärenden hos socialstyrelsen samt det till hans hjälp anställda kontorsbiträdet jämväl uppföras å sådan stat. — Mot de föreslagna löneplaceringarna för befattningshavarna ifråga har utskottet icke haft något att erinra liksom ej heller mot förslaget om anställande av en ama-

nuens såsom biträde åt byråassistenten. I detta sammanhang vill utskottet hava framhållit, att därest svårighet yppas att på förordnande uppehålla vakant tjänst hos styrelsen och tjänsten ifråga måste anses oundgänglig, hinder icke synes böra möta mot dess återbesättande med ordinarie innehavare.

Under erinran om den omorganisation av statistiska centralbyrån, som av innevarande års riksdag beslutats och varigenom ämbetsverket ifråga uppdelats å fyra avdelningar, två företrädde av tjänstemän i byråchefers ställning och två av tjänstemän i lönegraden B 26, vill utskottet slutligen hava uttalat, att det synes utskottet kunna ifrågasättas, huruvida icke en motsvarande anordning bör kunna utan olägenhet genomföras i fråga om den för det statistiska arbetet inom socialstyrelsen avsedda personalen.

Vid bifall till vad utskottet sålunda förordat och då utskottet i övrigt på grund av sin ovan angivna ståndpunkt till det föreliggande förslaget icke ingått i närmare prövning av förslagen om uppflyttning i lönegrad av vissa tjänster eller vissa tjänsters förändring eller indragning, skulle alltså antalet ordinarie befattningar i socialstyrelsen från och med nästkommande budgetårs ingång ökas med en byråassistent och ett kontorsbiträde och i följd härav den i staten för avlöningar till ordinarie tjänstemän avsedda anslagsposten höjas med i runt tal 12,200 kronor eller från 285,000 kronor till 297,200 kronor. I övrigt har någon ändring i nu gällande ordinarie stat icke syntts utskottet böra vidtagas, med undantag av att posten för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., nu 25,400 kronor, med hänsyn till det av utskottet tillstyrkta förslaget om anställande av en amanuens såsom biträde åt byråassistenten, torde böra bestämmas till 27,400 kronor.

Vad extra anslaget till uppehållande av socialstyrelsens verksamhet beträffar, nu 147,300 kronor, torde detsamma på grund av förenämnda befattningars uppförande å ordinarie stat kunna nedsättas till i runt tal 138,000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

I:o) att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition och herrar Cederborgs m. fl. och Thorbergs samt herrar Lindqvists i Stockholm och Carlesons motioner (I: 280 och 281 samt II: 430), ävensom med avslag å fröken Hesselgrens m. fl. motion, I: 279,

a) besluta, att antalet ordinarie befattningar i socialstyrelsen skall från och med den 1 juli 1929 vara bestämt på följande sätt:

	Lönegrad.
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
5 byråchefer	B 30
1 byråassistent	B 26
3 förste aktuarier	B 24
1 förste byråingenjör	B 24

	Lönegrad.
3 sekreterare	B 24
1 sekreterare och inspektörsassistent	B 24
4 aktuarier	B 21
1 bibliotekarie och arkivarie	B 21
1 byråingenjör	B 21
7 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
8 kanslibiträden	B 7
2 expeditionsvakter	B 5
13 kontorsbiträden	B 4
1 skrivbiträde	B 2

b) godkänna följande stat för socialstyrelsen, att tillämpas från och med budgetåret 1929/1930:

Stat.	Kronor.
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag ..	297,200
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	5,000
Arvoden à 1,000 kronor till två fullmäktige	2,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	27,400
<u>Summa kronor</u>	<u>331,600</u>

c) höja det ordinarie förslagsanslaget till socialstyrelsen, nu 317,400 kronor, med 14,200 kronor till 331,600 kronor; samt

d) till socialstyrelsens verksamhet för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 138,000 kronor; ävensom

II:o) att herr Rydén's förenämnda motion, I: 282, må anses besvarad genom vad utskottet ovan anfört.

Stockholm den 27 maj 1929.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, J. L. Widell, O. Bergqvist, J. Nilsson i Malmö, C. A. Carlsson i Gävle, P. A. Dahl, K. V. Rydén, N. J. M. Svensson i Kompersmåla, C. I. Asplund, J. G. Waller och K. E. Andersson i Eliantorp;

från andra kammaren: herrar A. Anderson i Råstock, P. Nilsson i Bonarp, C. R. Jansson i Falun, O. Olsson i Kullenbergstorp, P. M. Olsson i Blådinge, A. Åson Törnkvist i Karlskrona, E. J. Wigforss, J. Olofsson i Digernäs, O. E. F. Järte, O. Andersson i Höör, G. Persson i Falla och J. Jönsson i Revinge.

Reservationer:

1:o) av herrar *Carlsson* i Gävle, *Svensson* i Kompersmåla och *Wallen*, vilka ansett, att det stycke i utskottets motivering, som å sid. 20 börjar med »Frågan om förläggning» och som å sid. 21 slutar med orden »ståndpunkts-tagande till förslaget» bort hava följande lydelse:

»Frågan om förläggning till socialstyrelsen av den inom socialdepartementet upprättade byrån för fattigvård och barnavård bör, såsom ovan antytts, enligt utskottets mening ånyo övervägas, innan den av besparingssakkunnige föreslagna omorganisationen av socialstyrelsen genomföres, vid vilket övervägande de i motionen I: 282 framförda synpunkterna torde beaktas. Utskottet finner sig dock icke kunna utan en föregående förutsättningslös och allsidig utredning av Kungl. Maj:t intaga definitiv ståndpunkt till frågan, utan synes utskottet, då jämväl, på sätt förut nämnts, vissa andra frågor torde böra vinna sin lösning i samband med genomförande av förslag om besparingar inom styrelsen, att i avvaktan på sagda utredning med den definitiva prövningen av nämnda förslag bör tillsvidare anstå. Då den omedelbara — — — — — ståndpunkttagande till förslaget.»

2:o) av herr *Järte*.
